

Rachel Cusk

Esriptora

Hi ha poques novel·les als taulells de novetats en què la intel·ligència de l'autor despunti pràcticament en cada pàgina. La breu i intensa 'L'altra casa', de Rachel Cusk, és una d'aquestes excepcions

RUTH MARIGOT

“Per què una dona madura sembla obsoleta?”

◆◆◆◆◆ Jordi Nopca

La narradora de *L'altra casa* és una escriptora de mitjana edat que malda per recuperar la inspiració convidant a la seva propietat un pintor de 45 anys, que al seu torn es proposa amargar el projecte de l'amfitriona fent-se escàpol i, les poques vegades que hi coincideix, torpedinant les seves conviccions. El llibre de Rachel Cusk està carregat d'observacions agudes, sovint despietades, sobre l'envelliment, l'egoisme de l'artista, el fracàs inevitable de les parelles i les contradiccions de la maternitat.

Ha canviat el Regne Unit per París. Ha marxat a causa del Brexit?

Sí. Necessitava continuar sent una europea sana mentalment. És cert que el meu marit i jo hem marxat en un moment en què l'edat dels nostres fills ens ho ha permès. Tots dos som molt conscients de la manca de llibertat que es dona en la vida familiar. Tenir fills i educar-los fins a l'edat adulta és un gran esforç. Et priva de la individualitat i et deixa exhausta, sobretot si ets una dona.

Hi ha hagut novel·listes com Ian McEwan, Jonathan Coe i Ali Smith que ja han dedicat ficcions al Brexit. Sí. La sensació és que les han escrit des del fons del pou. El Regne Unit passa per un moment complicat, i les coses empitjoraran. Estem en mans de gent horrible.

Ara que ja no viu a Anglaterra, té ganes d'escriure sobre el Brexit?

No. He pagat els impostos que calia i he viscut preocupada massa temps per dedicar-hi una novel·la. No decres més al meu país. De fet, a Anglaterra no m'he sentit mai especialment valorada com a autora.

La trilogia que va començar amb *Outline* el 2014 –i que *Asteroide* va publicar el 2016 amb el títol d'*A contraluz*– va ser ben rebuda.

Potser això ha canviat una mica els últims anys, d'acord.

***Prestigio*, l'última de les tres novel·les, semblava un final de trajecte. Sí. La novel·la era un camí cap al silenci, cap a deixar d'existir a través del llenguatge. Com podia continuar? Va anar passant el temps i vaig**

“**EL TRIOMF DE L'ARTISTA HOME TÉ A VEURE AMB L'ENORMITAT I PROFUNDITAT DELS SEUS PRIVILEGIS**”

anar acumulant alguns temes, com ara l'envelliment, la revaluació de la vida en funció de si has estat home o dona, després de l'experiència de formar una família i del teu destí biològic. Quan tot això passa et trobes en un territori incert pel que fa a la feminitat, per exemple.

El llibre comença quan la narradora convida un pintor a casa.

El triomf de l'artista home té a veure amb l'enormitat i profunditat dels seus privilegis. Com a dona crida l'atenció, aquest privilegi, i més si tenim en compte que la protagonista està en una edat en què es deixa de sentir desitjada sexualment. Per què una dona madura sembla obsoleta? Per què viu pensant que ja no té cap valor?

Encara que ella i el marit ocupin la casa principal, la protagonista sempre se sent desplaçada, en segon lloc. En anglès, el doble sentit del títol és evident. *Second place* és l'altra casa, però també és sentir-se el segon plat. Creure que sempre perdràs qualsevol cursa que corris. No arribaràs mai la primera, per molt que t'hi esforcis.

Sabem que ella és escriptora quan hem llegit més de 100 pàgines.

Exacte. Una dona escriptora sempre està en risc de desaparèixer. El silenci es pot instal·lar a les nostres vides amb una gran facilitat.

El pintor i l'escriptora són com la cara i la creu d'una trajectòria artística. Ell és egoista; ella, com a dona, no pot posar la carrera en primer lloc. A més, la història està inspirada en l'estada que l'escriptor D.H. Lawrence va fer a casa de la mecenes Mabel Dodge Luhan.

Tenia moltes ganes de portar aquella història al meu terreny. Dodge Luhan convidava artistes a passar una temporada a casa seva. S'ho podia permetre, tenia els diners... l'únic que esperava era una gratificació personal, un reconeixement. Lawrence va passar dos anys a Nou Mèxic, als anys 20 del segle passat, i es va acabar comportant amb ella de manera violenta i destructiva.

El conflicte entre la mecenes i l'escriptor es converteix aquí en un problema entre una escriptora i un pintor.

Gairebé un segle després de la mort de D.H. Lawrence, la seva vida i obra continuen sent molt estudiades. La Mabel no apareix mencionada pràcticament enlloc. Agafar les memòries de Dodge Luhan, que estan oblidades, i donar-los una nova vida a través de la ficció em semblava una acció interessant. Era una manera de fer una mica de soroll i d'aconseguir que el seu personatge tornés a tenir protagonisme.

Al llibre, ella voldria que el pintor la retratés. Ell ho rebutja.

Vol que, pintant-la, ell la vegi de debò. Gràcies al quadre, quedaria fixada aquesta imatge d'ella que creu que s'evapora. Però la sospita que ella té del pintor és que no aconsegueix veure-la com a algú que valgui la pena pintar. Físicament no val la pena. Aquí torna a entrar la idea d'obsolescència que tenim les dones. Quan una dona es fa gran se la percep com a obsoleta. Un home que es fa gran, en canvi, sempre és a temps de rejuvenir a través de l'art o d'una altra dona.

Aquest pintor té l'opció de quedar-se a París amb la filla d'una dona de qui havia sigut parella de jove. No deixa en gaire bon lloc els homes... Oi que no? I, en canvi, és una història que no resulta inversemblant. Ha passat, passa i continuarà passant.

L'egoisme i la maldat de l'artista ens fan plantejar una altra pregunta, com a lectors: quina relació hi ha entre vida i obra? ¿Es pot fer art valuós sent un desgraciat?

¿L'art virtuós ve necessàriament de persones virtuoses? Sabem que la resposta és no, i té una importància especial en un món com el d'ara, on es parla tant de la cultura de la cancel·lació. La meua proposta en relació a aquest tema és poc pràctica. Jo seria partidària de perdonar els creadors a canvi d'extirpar de les obres aquelles mencions masculistes, racistes, antisemites... Caldria practicar-hi una certa censura, però sé que és poc viable. D'altra banda, si ens poséssim estrictes en aquest sentit, la majoria d'artistes blancs i homes no passarien l'examen.◆◆